

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

**Державний вищий навчальний заклад
«Тернопільський державний медичний університет
імені І.Я. Горбачевського»**

**III Всеукраїнська науково-практична
конференція**

«ХІМІЯ ПРИРОДНИХ СПОЛУК»

30-31 жовтня 2012 року

Тернопіль
«Укрмедкнига»
2012

РЕГУЛЮВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ КРОПИВИ ДВОДОМНОЇ (*Urtica dioica* L.) В ОНТОГЕНЕЗІ

¹Грінченко Д.Г., ¹Поспелов С.В., ²Шибко О.М.

¹Полтавська державна аграрна академія

²ТОВ Фітосовхоз «Радуга», АР Крим

Вирощування лікарських рослин набуває дедалі більшої популярності серед сільськогосподарських виробників. Це стосується і кропиви дводомної, яку культивують як лікарську, кормову, технічну культуру, використовують у косметології. Різноманітність застосування пояснюється унікальним фітохімічним складом сировини, який включає наявність глікозиду уртицину, понад 2 % дубильних речовин, каротиноїдів (каротин, ксантофіл та ін.), вітамінів, органічних кислоти, мікроелементів. Особливу цінність представляє високий вміст хлорофілу – до 5 %. Ця рослина досить популярна в Європі надто у Франції. Незважаючи на перспективність використання, біологія і агротехніка кропиви майже вивчена не достатньо, що стримує її промислове вирощування.

В зв'язку з цим нами було досліджено вплив обробки регуляторами росту і мікроелементами на врожайність зеленої маси і вихід сировини (листя) кропиви дводомної, що використовується на лікарську сировину.

Польові дослідження проводились в господарстві ТОВ Фітосовхоз «Радуга» і включали наступні варіанти:

1. Контроль – без обробки
2. Обробка препаратом Гумат – 75 г/га
3. Обробка препаратом Завязь (суміш гіберелінів) – 200 г/га
4. Обробка Карбамідом – 10 кг/га
5. Обробка препаратом Мастер (суміш хелатних мікроелементів) – 10 кг/га
6. Обробка сумішшю (Завязь, карбамід, Мастер)

Для обробки використовувались препарати, що дозволені для роздрібного продажу. Концентрації препаратів відповідали рекомендаціям до використання. Поверхневу обробку проводили навесні, під час відростання рослин до 10 см. Повторність чотириразова. Врожайність зеленої маси і вихід сировини (листя) визначали з пробних ділянок в перерахунку на середню масу пагона. Крім того, у виробничих умовах, проведено дослідження і випробування суміші препарату Гумат і хелатних мікроелементів (препарат Наномікс). Врожайність і вихід сировини визначали після механізованого збирання.

Найбільший ефект був досягнутий за використання суміші препаратів (варіант 6), де маса пагона зростала на 28,5 %. Прибавка продуктивності була нижчою після застосування гуматів (19,7 %), гіберелінів (16,2 %), мікроелементів (17,0 %). Прибавка маси листків з одного пагона становила відповідно: 17,7 %, 12,3 %, 1 % та 24,2 %.

Результати досліджень свідчать, що в контрольному варіанті (без обробки) врожайність зеленої маси була 1,143 т/га, а вихід сировини (листя) – 0,114 т/га. Після обприскування сумішшю препаратів Гумат і Наномікс врожайність зеленої маси становила 1,4 т/га, а вихід сировини (листя) – 0,14 т/га. Таким чином, після застосування позакореневого підживлення врожайність зеленої маси зросла на 0,257 т/га, а вихід листа відповідно збільшився на 0,026 т/га, або на 22,5 %.

Результати наших досліджень свідчать про перспективність застосування позакореневого підживлення для регуляції продуктивності кропиви дводомної в онтогенезі.